

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.4.2018
COM(2018) 219 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ένας ευρωπαϊκός τομέας του λιανικού εμπορίου κατάλληλος για τον 21ο αιώνα

{SWD(2018) 236 final} - {SWD(2018) 237 final}

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού λιανικού εμπορίου

Είναι σημαντικό για τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, ολόκληρη την οικονομία της ΕΕ να είναι ο τομέας του λιανικού εμπορίου δυναμικός και ανταγωνιστικός. Ο συγκεκριμένος τομέας, από το μέγεθος και μόνο των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και των σχετικών θέσεων εργασίας, καθώς και από τη συμβολή του στην προστιθέμενη αξία της ΕΕ, **αποκτά κομβική σημασία για την τόνωση της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης¹.**

Λόγω των μεταβαλλόμενων αναγκών των καταναλωτών και χάρη στην τεχνολογική πρόοδο, το λιανικό εμπόριο έχει μετασχηματιστεί με ταχείς ρυθμούς και αποτελεί καταλύτη για **την καινοτομία και την παραγωγικότητα.**

Τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά δαπανούν έως και το ένα τρίτο του προϋπολογισμού τους για προϊόντα που διανέμονται από τους εμπόρους λιανικής πώλησης. Μέσω της τιμής, του εύρους και της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων, **ο τομέας του λιανικού εμπορίου επηρεάζει άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων της ΕΕ.**

Στον τομέα του λιανικού εμπορίου δραστηριοποιούνται 3,6 εκατομμύρια επιχειρήσεις (κυρίως ΜΜΕ), οι οποίες αλληλεπιδρούν με άλλους τομείς της οικονομίας, όπως με το εμπόριο χονδρικής πώλησης και την κατασκευή προϊόντων, καθώς και τις μεταφορές και την υλικοτεχνική υποστήριξη, και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες. **Η βελτίωση των επιδόσεων του λιανικού εμπορίου θα επιφέρει θετικά δευτερογενή αποτελέσματα για το σύνολο της οικονομίας.**

Η ενιαία αγορά δίνει τη δυνατότητα στους εμπόρους λιανικής να έχουν πρόσβαση σε περίπου 500 εκατομμύρια δυνητικούς πελάτες. Ωστόσο, αυτό απαιτεί ευνοϊκό επιχειρηματικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εμπόρων λιανικής πώλησης που δραστηριοποιούνται τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου και να συμβάλλει στην επίλυση των προβλημάτων που επηρεάζουν το λιανικό εμπόριο σε παγκόσμια κλίμακα².

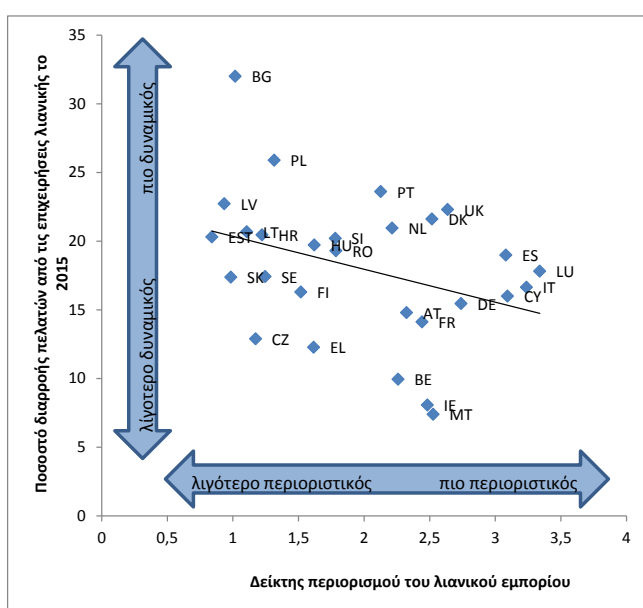
Η ταχεία ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου μετασχηματίζει το λιανικό εμπόριο. Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι πλέον γεγονός στη ζωή των περισσότερων πολιτών της ΕΕ. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί όχι μόνο νέες ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις για τον συγκεκριμένο τομέα. Η ανάπτυξη ενός λιανικού εμπορίου πολλαπλών διαύλων και τα ασαφή όρια μεταξύ των πωλήσεων εκτός διαδικτύου (σε φυσικές εγκαταστάσεις) και μέσω διαδικτύου (ηλεκτρονικό εμπόριο) προωθούν τον ανταγωνισμό και τονώνουν την καινοτομία στον εν λόγω τομέα. **Ωστόσο, το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο στην ΕΕ εξακολουθεί να έχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης.** Επιπλέον, δεν είναι εύκολο για όλες τις επιχειρήσεις να συμβαδίσουν με την ανάδειξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων —το 80 % των εμπόρων λιανικής δεν πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω του διαδικτύου. Ειδικότερα, πολλές μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης δυσκολεύονται να προσαρμοστούν.

¹ Το λιανικό εμπόριο είναι ο μεγαλύτερος τομέας μη χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων της ενωσιακής οικονομίας ως προς τον αριθμό των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, αφού παράγει το 4,5 % της προστιθέμενης αξίας της ευρωπαϊκής οικονομίας και παρέχει το 8,6 % των συνολικών θέσεων εργασίας στην ΕΕ — Eurostat 2014.

² Το 2017 στην ΕΕ το 68 % των χρηστών του διαδικτύου (ποσοστό που αντιστοιχεί στο 81 % του πληθυσμού) πραγματοποίησαν αγορές ηλεκτρονικά. Από αυτούς, το 33 % πραγματοποίησε αγορές από πωλητές σε άλλα κράτη μέλη, και το 23 % από πωλητές εγκατεστημένους σε τρίτες χώρες. Πηγή: Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) 2018.

Για να είναι αποδοτική η ενιαία αγορά, πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη πραγματοποιήσει μεταρρυθμίσεις με σκοπό τη βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τους εμπόρους λιανικής πώλησης³.

Παρόλα αυτά, η παραγωγικότητα του λιανικού εμπορίου στην ΕΕ υπολείπεται άλλων τομέων και είναι λιγότερο δυναμική απ' ό,τι σε άλλες συγκρίσιμες οικονομίες⁴. Το λιανικό εμπόριο κατέγραψε, επίσης, μικρότερη κερδοφορία απ' ό,τι άλλοι τομείς. Η συσσώρευση κανονιστικών ρυθμίσεων επηρεάζει αρνητικά τις επιδόσεις του. Οι έμποροι λιανικής πώλησης πρέπει να συμμορφώνονται με πληθώρα διαφορετικών και συχνά πολύπλοκων ρυθμιστικών πλαισίων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι εν λόγω περιοριστικές ρυθμίσεις έχουν ως αποτέλεσμα λιγότερο δυναμικές αγορές λιανικής, με μικρότερο αριθμό εισερχόμενων και εξερχόμενων επιχειρήσεων λιανικής πώλησης και χαμηλότερες προοπτικές απασχόλησης⁵.

Πηγή: Ίδιοι υπολογισμοί με βάση τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τα κράτη μέλη, από την Eurostat και μέσω ειδικών μελετών⁶.

Ο σύγχρονος τομέας του λιανικού εμπορίου χρειάζεται περισσότερες επενδύσεις και ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον. Το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη υποστηρίζει την περαιτέρω εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, ιδίως με την άρση των εμποδίων στις επενδύσεις, την προώθηση μεγαλύτερης ρυθμιστικής προβλεψιμότητας και τη μείωση των υπέρμετρων κανονιστικών ρυθμίσεων.

³ Τέτοιες μεταρρυθμίσεις έχουν συντελεστεί π.χ. στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και την Ισπανία.

⁴ Για παράδειγμα, στον Καναδά, την Ιαπωνία, την Αυστραλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

⁵ Βλ. την ανάλυση στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση [SWD(2018) 236].

⁶ Τα στοιχεία για τον δείκτη περιορισμού του λιανικού εμπορίου αντικατοπτρίζουν την κατάσταση που επικρατούσε το 2017. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν συντελέστηκαν σημαντικές αλλαγές μετά τον Δεκέμβριο του 2017, τα στοιχεία επικαιροποιήθηκαν και συνυπολογίστηκαν στη βαθμολογία. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Eurostat που ήταν διαθέσιμα κατά τον χρόνο της ανάλυσης αφορούσαν το 2015.

Με την εφαρμογή της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά⁷, η Επιτροπή έλαβε μέτρα για να εξασφαλίσει ότι η ενιαία αγορά μπορεί να ανταποκριθεί στην ψηφιακή εποχή. Η τόνωση του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου υπήρξε ένας από τους βασικούς στόχους. Οι προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τον γεωγραφικό αποκλεισμό⁸, τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων⁹, τον εκσυγχρονισμό του συστήματος ΦΠΑ¹⁰ και τους κανόνες για τις συμβάσεις ψηφιακού περιεχομένου¹¹, καθώς και η επικείμενη πρωτοβουλία για τις διαδικτυακές πλατφόρμες¹² θα βοηθήσουν τους εμπόρους λιανικής πώλησης να ασκούν τις διαδικτυακές δραστηριότητές τους απρόσκοπτα. Η Επιτροπή προτείνει επίσης δράσεις για δίκαιη και αποτελεσματική φορολόγηση της ψηφιακής οικονομίας¹³ και για να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία των συστημάτων πληρωμών με κάρτα και των φορέων επεξεργασίας¹⁴.

Ανακύπτουν νέες ευκαιρίες για τις νεοφυείς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα. Σκοπός της πρωτοβουλίας για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις¹⁵ είναι, ιδίως, να άρει τους φραγμούς για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις στην ενιαία αγορά, δημιουργώντας καλύτερες εμπορικές ευκαιρίες και διευκολύνοντας την πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

Το νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη πρότεινε σειρά δράσεων, οι οποίες θα βοηθήσουν τους πολίτες της ΕΕ να αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες, ώστε να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της ταχέως μεταβαλλόμενης παγκόσμιας οικονομίας¹⁶. Το λιανικό εμπόριο χρειάζεται δεξιότητες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής. Επιπλέον, το πρόγραμμα Erasmus+ παρέχει νέες ευκαιρίες για μακροπρόθεσμες περιόδους μαθητείας στο εξωτερικό σε ευρύ φάσμα τομέων της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένου του λιανικού εμπορίου.

Η ενιαία αγορά αγαθών έχει ιδιαίτερη σημασία για τον τομέα του λιανικού εμπορίου. Τον Δεκέμβριο του 2017 η Επιτροπή υπέβαλε δύο νομοθετικές προτάσεις, με σκοπό να διευκολύνει τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις ΜΜΕ, να πωλούν τα προϊόντα τους σε όλη την ΕΕ¹⁷, και να εντείνει τους ελέγχους για την πρόληψη της πώλησης μη ασφαλών προϊόντων στους Ευρωπαίους καταναλωτές¹⁸. Επιπλέον, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για την εξάλειψη των βασικών φραγμών που σχετίζονται με το δίκαιο των συμβάσεων και παρεμποδίζουν το

⁷ Στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρώπης [COM(2015) 192 final].

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, σχετικά με τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

⁹ Κανονισμός σχετικά με τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων [έναρξη ισχύος: Μάιος 2018].

¹⁰ Οδηγία 2017/2455, της 5ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ και της οδηγίας 2009/132/ΕΚ όσον αφορά ορισμένες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον φόρο προστιθέμενης αξίας για παροχές υπηρεσιών και πωλήσεις αγαθών εξ αποστάσεως.

¹¹ Πρόταση οδηγίας σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου [COM(2015) 634 final]· τροποποιημένη πρόταση οδηγίας σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις διαδικτυακές και άλλες εξ αποστάσεως πωλήσεις αγαθών [COM(2017) 637 final].

¹² Ενδιάμεση επανεξέταση της εφαρμογής της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά [COM(2017) 228 final].

¹³ Δίκαιο και αποδοτικό φορολογικό σύστημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την ψηφιακή ενιαία αγορά [COM(2017) 547].

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/72, της 4ης Οκτωβρίου 2017, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751 σχετικά με τις διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες.

¹⁵ Οι μελλοντικοί οδηγοί της Ευρώπης: Η πρωτοβουλία για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις [COM(2016) 733 final].

¹⁶ Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη [COM(2016) 381 final].

¹⁷ Πρόταση κανονισμού σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των προϊόντων [COM(2017) 796].

¹⁸ Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη συμμόρφωση και την επιβολή της νομοθεσίας [COM(2017) 795].

διασυνοριακό εμπόριο¹⁹. Η Επιτροπή αναλαμβάνει επίσης περαιτέρω πρωτοβουλίες για τη βελτίωση του νομικού πλαισίου προς όφελος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων.²⁰

Η οδηγία για τις υπηρεσίες δίνει τη δυνατότητα στους εμπόρους λιανικής να εγκαθιστούν με μεγαλύτερη ευκολία σημεία πώλησης σε όλα τα κράτη μέλη. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΔΕΕ»), στην απόφασή του στην υπόθεση *Visser*²¹, επιβεβαίωσε ότι το λιανικό εμπόριο συνιστά υπηρεσία και, ως τέτοια, καλύπτεται από την οδηγία για τις υπηρεσίες²². Η εν λόγω οδηγία εξασφαλίζει ότι ορισμένες πολύ περιοριστικές απαιτήσεις για την πρόσβαση στην αγορά απαγορεύονται και άλλες μπορούν να εφαρμόζονται μόνο αν δεν εισάγουν διακρίσεις, αν δικαιολογούνται από θεμιτό στόχο δημόσιας πολιτικής και αν είναι αναλογικές. Ως προς αυτό, η οδηγία αποβλέπει επίσης στην εξασφάλιση αποτελεσματικών, αντικειμενικών και αμερόληπτων διαδικασιών για την πρόσβαση στην αγορά εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Παρόμοιες απαιτήσεις επιβάλλονται από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ σε καταστάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες, όπως οι περιορισμοί λειτουργίας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε ότι η επιβολή της ισχύουσας νομοθεσίας είναι καθοριστική για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς²³. Κατά την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες, τα κράτη μέλη προέβησαν σε ορισμένες προσαρμογές των σχετικών ρυθμιστικών πλαισίων. Η πλήρης συμμόρφωση με τους κανόνες της ΕΕ θα βελτιώσει το ρυθμιστικό περιβάλλον για το λιανικό εμπόριο και θα δώσει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, στους καταναλωτές να αξιοποιήσουν πλήρως τα πλεονεκτήματα της ενιαίας αγοράς.

Η στρατηγική για την ενιαία αγορά επισήμανε ότι οι περιορισμοί για τα καταστήματα λιανικής πώλησης και οι περιορισμοί που επηρεάζουν τις καθημερινές συναλλαγές λιανικής πώλησης αποτελούν σημαντικά εμπόδια για τη βελτίωση των επιδόσεων του λιανικού εμπορίου. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε ότι θα «ορίσει βέλτιστες πρακτικές για να διευκολύνει τη δημιουργία καταστημάτων λιανικής πώλησης και τη μείωση των λειτουργικών περιορισμών στην ενιαία αγορά [...] [ώστε να παρέχεται] καθοδήγηση για τις μεταρρυθμίσεις των κρατών μελών και για τον καθορισμό προτεραιοτήτων όσον αφορά τα μέτρα εφαρμογής στον τομέα του λιανικού εμπορίου»²⁴.

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να συμβάλει στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων του λιανικού εμπορίου για την οικονομία της ΕΕ με τον προσδιορισμό των βέλτιστων πρακτικών. Οι βέλτιστες πρακτικές θα στηρίζουν την ανταγωνιστικότητα του λιανικού εμπορίου χωρίς να υπονομεύουν τους στόχους δημόσιας πολιτικής που επιδιώκονται από τα κράτη μέλη. Όπως τονίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει τις ενέργειές της για μια ανθεκτική στις μελλοντικές προκλήσεις ενιαία αγορά, η οποία να ανταποκρίνεται στην ψηφιακή εποχή²⁵. Ο τομέας του λιανικού εμπορίου βασίζεται ολοένα και περισσότερο στη διανομή μέσω πολλαπλών διαύλων, τάση η οποία θα συνεχιστεί. Αρκετές πρωτοβουλίες για την ψηφιακή ενιαία αγορά αποσκοπούν να εξασφαλίσουν τη

¹⁹ Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις διαδικτυακές και άλλες εξ αποστάσεως πωλήσεις αγαθών [COM(2017) 637 final].

²⁰ *Μια νέα συμφωνία για τους καταναλωτές* [COM(2018) 183].

²¹ Πρόσφατη απόφαση, της 30ής Ιανουαρίου 2018, στην υπόθεση *Visser* (C-31/16), σκέψη 97.

²² Οδηγία 2006/123, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (οδηγία για τις υπηρεσίες).

²³ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την απασχόληση, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα, 22 Μαρτίου 2018.

²⁴ *Αναβάθμιση της ενιαίας αγοράς: περισσότερες ευκαιρίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις* [COM(2015) 550 final].

²⁵ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την απασχόληση, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα, 22 Μαρτίου 2018.

δυνατότητα των εμπόρων λιανικής πώλησης να ασκούν τις διαδικτυακές δραστηριότητές τους αποτελεσματικά. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τους περιορισμούς που εντοπίζονται εντονότερα στο λιανικό εμπόριο εκτός διαδικτύου.

Τώρα που συμπληρώνονται 25 έτη από τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς²⁶, θα πρέπει να εξάρουμε τα επιτεύγματά της, αλλά και να στρέψουμε το βλέμμα μας προς τα εμπρός. Ο τομέας του λιανικού εμπορίου αξίζει την προσοχή μας, καθώς και περαιτέρω ανάλυση. Απαιτούνται προσπάθειες από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη ώστε να υποστηριχθεί η ανταγωνιστικότητα του τομέα σε μια περίοδο κατά την οποία μετασχηματίζεται από την ταχεία ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου.

2. Οι περιορισμοί του λιανικού εμπορίου που επηρεάζουν τις επιδόσεις της αγοράς

Οι έμποροι λιανικής αντιμετωπίζουν διάφορους περιορισμούς ποικίλων διαβαθμίσεων όσον αφορά τη δημιουργία καταστημάτων (π.χ. σχετικά με το μέγεθος και την τοποθεσία του καταστήματος ή τη διαδικασία για τη χορήγηση ειδικής άδειας) και τις συναλλαγές (π.χ. σχετικά με το ωράριο λειτουργίας, τις προσφορές και τους διαύλους διανομής, τη φορολογία και τις προμήθειες). Πολλοί από αυτούς τους περιορισμούς μπορεί να δικαιολογούνται λόγω θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής. Ωστόσο, η σώρευσή τους μπορεί να δημιουργήσει δυσανάλογα εμπόδια για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά και, ως εκ τούτου, να επηρεάσει αρνητικά την παραγωγικότητα του συγκεκριμένου τομέα. Οι έμποροι λιανικής πώλησης επισημαίνουν ότι τα ρυθμιστικά πλαίσια πρέπει να είναι ανθεκτικά στις μελλοντικές προκλήσεις και ευέλικτα, ώστε να δίνουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να προσαρμόζονται στη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα²⁷.

Η μείωση των περιορισμών επηρεάζει θετικά τη λειτουργία της αγοράς²⁸. Ένα λιγότερο περιοριστικό ρυθμιστικό περιβάλλον ενθαρρύνει περισσότερες επιχειρήσεις να εισέλθουν στην αγορά, να εκμεταλλευθούν τις ευκαιρίες που αυτή προσφέρει και να επιτύχουν. Οι έμποροι λιανικής έχουν μεγαλύτερη ευελιξία να επενδύουν στη σωστή τοποθεσία και μορφή των καταστημάτων τους, και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις ανάγκες των τοπικών καταναλωτών. Όλα αυτά τα στοιχεία, μαζί με την άνθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου, αυξάνουν τον ανταγωνισμό και οδηγούν τις πιο αποδοτικές και καινοτόμες επιχειρήσεις στην επιτυχία.

Κατά συνέπεια, η παραγωγικότητα του συγκεκριμένου τομέα βελτιώνεται, κάτι που αποβαίνει επίσης προς το συμφέρον των καταναλωτών. Οι καταναλωτές μπορούν να απολαμβάνουν προϊόντα και υπηρεσίες με μεγαλύτερη ποικιλία, περισσότερη καινοτομία και υψηλότερη ποιότητα. Είναι, μάλιστα, πιθανό τα παρεχόμενα προϊόντα και υπηρεσίες να έχουν χαμηλότερη τιμή²⁹. Επιπλέον, ένας ισχυρότερος τομέας λιανικού εμπορίου μπορεί να προσφέρει επιπλέον ευκαιρίες απασχόλησης. Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν όχι μόνο στον τομέα του λιανικού εμπορίου αλλά και σε βοηθητικές υπηρεσίες όπως στις μεταφορές, την αποθήκευση και την υλικοτεχνική υποστήριξη.

²⁶ Κοινή δήλωση των Προέδρων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Προεδρίας του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2018, με την ευκαιρία της 25ης επετείου της ενιαίας αγοράς.

²⁷ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237].

²⁸ Βλ. την ανάλυση στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση [SWD(2018) 236].

²⁹ Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής βάσει του δείκτη του ΟΟΣΑ για τον περιορισμό της αγοράς προϊόντων (PRM), η μείωση του εν λόγω δείκτη κατά έναν βαθμό θα συνεπαγόταν μείωση κατά 7 % του επιπέδου τιμών [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συνοδευτικά έγγραφα για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (2018), Ο τομέας λιανικού εμπορίου της ΕΕ].

Η Επιτροπή έχει καταρτίσει τον δείκτη περιορισμού του λιανικού εμπορίου (RRI), ο οποίος συνυπολογίζει τους ποικίλους περιορισμούς όσον αφορά την εγκατάσταση επιχειρήσεων λιανικής και την καθημερινή λειτουργία των καταστημάτων³⁰. Οι συνιστώσες αυτού του δείκτη αποτυπώνουν την πολυπλοκότητα και την πολυμορφία των ρυθμιστικών πλαισίων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη. Γενικά, ο δείκτης αποτελεί πραγματική αποτύπωση της κατάστασης που επικρατεί και παρουσιάζει εξαιρετικές αποκλίσεις ως προς τον βαθμό περιορισμού σε ολόκληρη την ΕΕ. Σε όλα τα κράτη μέλη προβλέπονται περιορισμοί ως προς την εγκατάσταση και τη λειτουργία καταστημάτων λιανικής. Ωστόσο, το είδος των περιορισμών και ο βαθμός περιορισμού διαφέρουν σημαντικά. Μάλιστα, ο βαθμός αυτός μπορεί σε ορισμένα κράτη μέλη να είναι έως και πέντε φορές υψηλότερος απ' ό, τι σε άλλα. Ενώ στα λιγότερο περιοριστικά ρυθμιστικά πλαίσια υπάρχουν μόνο ελάχιστα είδη περιορισμών, τα πλέον περιοριστικά ρυθμιστικά πλαίσια μπορούν να προβλέπουν έως και 12 διαφορετικούς τύπους περιορισμών³¹. Αυτό επηρεάζει το περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούν οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης.

Η αρμοδιότητα για τη ρύθμιση του τομέα του λιανικού εμπορίου ανήκει, πρωτίστως, στα κράτη μέλη. Ωστόσο, όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες, πρέπει να συμμορφώνονται με την ενωσιακή νομοθεσία και να μην περιορίζουν αδικαιολόγητα την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, ορισμένοι περιορισμοί απαγορεύονται, ενώ σε άλλες περιπτώσεις μπορούν να διατηρηθούν ή να θεσπιστούν στον βαθμό που δεν εισάγουν διακρίσεις, δικαιολογούνται βάσει θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής και είναι αναλογικοί. Ένα λιγότερο περιοριστικό ρυθμιστικό περιβάλλον αναμένεται ότι θα στηρίξει την ανταγωνιστικότητα του συγκεκριμένου τομέα. Σ' αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στο γεγονός ότι, λόγω της φύσης τους, οι κανονισμοί για τη δημιουργία και τη λειτουργία των καταστημάτων επηρεάζουν κυρίως τους εμπόρους λιανικής που δραστηριοποιούνται εκτός διαδικτύου. Επιπλέον, οι περιορισμοί αθροίζονται και τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν τις σωρευτικές επιπτώσεις τους.

³⁰ Με βάση τη μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για τον δείκτη PMR, η Επιτροπή, κατά την κατάρτιση του δείκτη RRI, απέδωσε αριθμητική βαθμολογία στις κανονιστικές συνθήκες που επικρατούν στα κράτη μέλη στο πλαίσιο σχετικών πτυχών. Οι τιμές που αποδίδονται σε κάθε πτυχή κυμαίνονται από 0 έως 6 βαθμούς, όπου το 0 δηλώνει τις λιγότερο περιοριστικές ρυθμίσεις και το 6 τις πλέον περιοριστικές ρυθμίσεις. Οι πληροφορίες στις οποίες στηρίζονται τα αποτελέσματα συγκεντρώθηκαν και επαληθεύτηκαν μέσω διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη. Η μεθοδολογία RRI αποτέλεσε επίσης αντικείμενο διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομώνων σχετικά με την οδηγία για τις υπηρεσίες. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. το παράρτημα και το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση [SWD(2018) 236].

³¹ Ο πρώτος πυλώνας του δείκτη περιορισμού του λιανικού εμπορίου καλύπτει θέματα που συνδέονται με τη δημιουργία καταστημάτων λιανικής πώλησης: τους ειδικούς όρους (όπως τα όρια μεγέθους, τους ειδικούς για την τοποθεσία κανόνες, το επίπεδο λεπτομέρειας όσον αφορά τις απαιτήσεις τοπικού σχεδιασμού και την ανάγκη για οικονομικά στοιχεία) καθώς και τις διαδικασίες (τον αριθμό αδειών και εκτιμήσεων επιπτώσεων που απαιτούνται, τον αριθμό των οντοτήτων που εμπλέκονται, τη διάρκεια της διαδικασίας και τη δημοσίευση των αποφάσεων δημιουργίας καταστημάτων). Ο δεύτερος πυλώνας αφορά τους περιορισμούς λειτουργίας, όπως το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων, τους διαύλους διανομής συγκεκριμένων προϊόντων, τις προσφορές, τους ειδικούς επί του λιανικού εμπορίου φόρους και τέλη, καθώς και την προμήθεια των προϊόντων. Ο δείκτης αποτελεί επισκόπηση των περιορισμών στα κράτη μέλη βάσει πραγματικών στοιχείων. Οι κανόνες για τους διαύλους διανομής όσον αφορά συγκεκριμένα προϊόντα, όπως το αλκοόλ, τον καπνό και τα μη συνταγογραφούμενα φάρμακα, έχουν συμπεριληφθεί για λόγους πληρότητας της εικόνας των περιορισμών. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη των στόχων της πολιτικής για την υγεία και της κοινωνικής πολιτικής που επιδιώκονται από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή συμπεριλαμβάνει αυτούς τους στόχους και έχει αναπτύξει ειδικές πολιτικές και νομοθεσία, ιδίως όσον αφορά την απαγόρευση της πώλησης και της διαφήμισης προϊόντων καπνού, καθώς και τη διασφάλιση υψηλών προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για τα φάρμακα. Υποστηρίζει επίσης τις πολιτικές των κρατών μελών για τη μείωση των βλαβών που προκαλούνται από το αλκοόλ.

3. Διευκόλυνση της δημιουργίας καταστημάτων λιανικής πώλησης

Η δημιουργία νέων καταστημάτων είναι ο τρόπος με τον οποίο οι έμποροι λιανικής πώλησης επιχειρούν να αποκτήσουν πρόσβαση στην αγορά. Καθώς το λιανικό εμπόριο πολλαπλών διαύλων αναπτύσσεται, είναι σημαντικό οι έμποροι λιανικής πώλησης να είναι σε θέση να εφαρμόσουν μια συνεκτική στρατηγική για την πρόσβαση στην αγορά, η οποία να συνδυάζει την παρουσία εντός και εκτός διαδικτύου. Επιπλέον, η πρόσβαση στην αγορά θα πρέπει να είναι δυνατή μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα και χωρίς αδικαιολόγητες ή δυσανάλογες επιβαρύνσεις. **Η έγκαιρη και ταχεία πρόσβαση στην αγορά αποτελεί πρωταρχικό ζήτημα για τους εμπόρους λιανικής πώλησης.** Αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω των περιορισμών όσον αφορά την τοποθεσία των νέων καταστημάτων, τους ειδικούς για τα προϊόντα όρους ή τη γενική έλλειψη ασφάλειας δικαίου. Οι έμποροι λιανικής πώλησης επισημαίνουν ότι οι διαδικασίες εγκατάστασης είναι υπερβολικά χρονοβόρες, υπερβολικά περίπλοκες και υπερβολικά αβέβαιες³².

Οι περιορισμοί εγκατάστασης συνιστούν σοβαρά εμπόδια όσον αφορά την είσοδο στην αγορά και ως τέτοια έχουν επισημανθεί επανειλημμένα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου³³.

Όροι εγκατάστασης

Όλα τα κράτη μέλη ρυθμίζουν την ίδρυση καταστημάτων λιανικής πώλησης. Πολύ συχνά η δημιουργία τέτοιων καταστημάτων ρυθμίζεται κανονιστικά σε περιφερειακό και/ή τοπικό επίπεδο, γεγονός που αυξάνει την ποικιλομορφία των κανόνων με τους οποίους πρέπει να συμμορφώνονται οι έμποροι λιανικής πώλησης.

Η οδηγία για τις υπηρεσίες, στον βαθμό που κωδικοποιεί τη νομολογία του ΔΕΕ όσον αφορά την ελευθερία εγκατάστασης, απαγορεύει ορισμένες απαιτήσεις, όπως τη **διενέργεια οικονομικών δοκιμών**³⁴. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν αιτήματα παροχής πληροφοριών με σκοπό να αξιολογηθεί η προσφορά (π.χ. ο αριθμός, ο τύπος και οι μορφές των υφιστάμενων καταστημάτων) ή να μετρηθεί η ζήτηση στην αγορά (π.χ. η αγοραστική δύναμη ή η κατανάλωση των νοικοκυριών στις περιοχές της εγκατάστασης). Τέτοιου είδους απαιτήσεις απαγορεύονται από τον νομοθέτη της ΕΕ, γιατί είτε επιδιώκουν την ικανοποίηση αμιγώς οικονομικών συμφερόντων είτε μπορούν να αντικατασταθούν με λιγότερο περιοριστικά μέσα. Πολλά κράτη μέλη, κατά την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες, επανεξέτασαν τους όρους εγκατάστασης και κατάργησαν τις απαιτήσεις για τη διενέργεια οικονομικής αξιολόγησης³⁵. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν, από τον νόμο ή στην πράξη, να απαιτούνται ή να χρησιμοποιούνται οικονομικά στοιχεία.

Οι κανόνες σχετικά με την εγκατάσταση των καταστημάτων λιανικής πώλησης διαπνέονται από **πολεοδομικούς και χωροταξικούς προβληματισμούς**, συχνά με στόχο τη διατήρηση

³² Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237].

³³ Οι περιοριστικοί κανόνες όσον αφορά την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης έχουν επισημανθεί σε ειδικές ανά χώρα συστάσεις που απευθύνονται στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και την Ισπανία.

³⁴ Το άρθρο 14 παράγραφος 5 της οδηγίας για τις υπηρεσίες απαγορεύει την εφαρμογή οικονομικής δοκιμής, η οποία εξαρτά τη χορήγηση άδειας από την αποδεδειγμένη ύπαρξη οικονομικής ανάγκης ή ζήτησης στην αγορά, αξιολογεί τον πιθανό ή πραγματικό οικονομικό αντίκτυπο της δραστηριότητας ή αξιολογεί κατά πόσον η δραστηριότητα είναι κατάλληλη για τους στόχους που θέτουν τα προγράμματα οικονομικού σχεδιασμού των αρμόδιων αρχών.

³⁵ Η διενέργεια οικονομικών δοκιμών έχει καταργηθεί στο Βέλγιο, τη Γαλλία, το Λουξεμβούργο, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Ρουμανία και στις οικείες περιφέρειες της Ισπανίας. Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD(2012) 148 final] που συνοδεύει την ανακοίνωση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες.

της ζωτικότητας των αστικών κέντρων ή την προστασία του περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, οι εν λόγω κανόνες μπορεί να περιορίζουν την εγκατάσταση στην περιφέρεια των πόλεων. Η Επιτροπή συμμερίζεται αυτούς τους στόχους και, στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ,³⁶ συνεργάζεται με τα κράτη μέλη, τις πόλεις και άλλους ενδιαφερομένους με σκοπό να προωθήσει πολιτικές πιο φιλικές προς τις πόλεις, αποτελεσματικές και αποδοτικές και να συμβάλει στην εδαφική συνοχή³⁷. Ταυτόχρονα, η επιδίωξη αυτών των στόχων από τα κράτη μέλη πρέπει να γίνεται με αναλογικό τρόπο.

Το ΔΕΚ επιβεβαίωσε³⁸ ότι η οδηγία για τις υπηρεσίες εφαρμόζεται στα καταστήματα λιανικής πώλησης, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη ρυθμίζουν την εγκατάσταση αυτών των καταστημάτων, είτε μέσω ενός συστήματος χορήγησης άδειας είτε μέσω του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού. Το ΔΕΚ επιβεβαίωσε ότι η οδηγία για τις υπηρεσίες προβλέπει ότι οι στόχοι δημόσιας πολιτικής θα λαμβάνονται δεόντως υπόψη και ότι τα κράτη μέλη θα διαθέτουν περιθώριο διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιούνται οι θεμιτοί στόχοι δημόσιας πολιτικής. Ωστόσο, τα κράτη μέλη, για να συμμορφώνονται με την οδηγία για τις υπηρεσίες, πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι ρυθμιστικές απαιτήσεις που αφορούν την εγκατάσταση επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου όχι μόνο είναι δικαιολογημένες με βάση επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, αλλά είναι και αναλογικές.

Η αναλογικότητα είναι σημαντικό στοιχείο των ελευθεριών της ενιαίας αγοράς. Η αναλογικότητα έχει ουσιώδη σημασία για τον τομέα του λιανικού εμπορίου. Η οδηγία για τις υπηρεσίες απαιτεί οι έμποροι λιανικής πώλησης να μην υπόκεινται σε δυσανάλογους περιορισμούς. Αυτό ισχύει για ορισμένους περιορισμούς που αναφέρονται ρητά στην οδηγία για τις υπηρεσίες, όπως οι **εδαφικοί περιορισμοί**³⁹. Ενδεικτικό παράδειγμα είναι τα εξαιρετικά λεπτομερή χωροταξικά σχέδια, στα οποία προσδιορίζεται το είδος των προϊόντων που προορίζονται για πώληση⁴⁰. Το ΔΕΚ, στην απόφασή του για την υπόθεση Visser, υπενθύμισε την υποχρέωση που υπέχουν τα κράτη μέλη βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες⁴¹ να ελέγχουν τους κανονισμούς και τις πρακτικές τους για να επαληθεύουν την αναλογικότητα των εδαφικών περιορισμών που εφαρμόζονται στην εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης⁴².

Όσον αφορά τις υπηρεσίες γενικότερα, η Επιτροπή πρότεινε οδηγία σχετικά με τον έλεγχο της αναλογικότητας στον τομέα των νομοθετικώς κατοχυρωμένων επαγγελματιών⁴³. Ομοίως, στην πρόταση της Επιτροπής για τη θέσπιση διαδικασίας κοινοποίησης σχετικά με ορισμένους περιορισμούς βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες⁴⁴ απαιτείται διαρθρωμένη και ομοιόμορφη προσέγγιση ως προς την αναλογικότητα.

Τα κράτη μέλη, με τον καθορισμό ανώτατων ορίων ως προς το μέγεθος, εφαρμόζουν συχνά διαφορετικούς κανόνες εγκατάστασης ανάλογα με **το μέγεθος του σχεδιαζόμενου**

³⁶ Δρομολογήθηκε τον Μάιο του 2016 παράλληλα με το Σύμφωνο του Άμστερνταμ.

³⁷ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda-eu/what-urban-agenda-eu>.

³⁸ Απόφαση, της 30ής Ιανουαρίου 2018, Visser (C-31/16), σκέψη 124.

³⁹ Άρθρο 15 της οδηγίας για τις υπηρεσίες.

⁴⁰ Αυτές οι απαιτήσεις μειώνουν την ικανότητα ανταπόκρισης στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών και μπορεί να περιορίσουν τη δυνατότητα εγκατάστασης νέων καταστημάτων λιανικής σε κενές εμπορικές τοποθεσίες, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με το επιχείρημα που προβάλλεται συχνά ως αιτιολογία για τη ρύθμιση της τοποθεσίας των καταστημάτων.

⁴¹ Άρθρο 15 παράγραφος 3 της οδηγίας για τις υπηρεσίες.

⁴² Απόφαση, της 30ής Ιανουαρίου 2018, Visser (C-31/16), σκέψη 130.

⁴³ Πρόταση οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών [COM (2016) 822 final].

⁴⁴ Πρόταση οδηγίας για τη θέσπιση διαδικασίας κοινοποίησης για τα συστήματα χορήγησης άδειας και τις απαιτήσεις που σχετίζονται με υπηρεσίες [COM(2016) 821 final].

καταστήματος λιανικής⁴⁵. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στην τεχνητή διαμόρφωση του τοπίου στο λιανικό εμπόριο, επηρεάζοντας τη μορφή και το μέγεθος των καταστημάτων⁴⁶ και, τελικά, την παραγωγικότητα.

Εξέταση οικονομικών αναγκών

Σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, οι δημόσιες αρχές πρέπει να αναθεωρήσουν τους κανόνες και τις πρακτικές τους, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι δεν απαιτούνται ούτε χρησιμοποιούνται οικονομικά στοιχεία για τους σκοπούς εγκατάστασης.

Παράδειγμα: Στα περισσότερα κράτη μέλη δεν χρησιμοποιούνται οικονομικά στοιχεία στις διαδικασίες εγκατάστασης καταστημάτων λιανικής πώλησης, ενώ σε ορισμένα άλλα κράτη μέλη εξακολουθεί να προβλέπεται *de jure* ή *de facto* εξέταση οικονομικών αναγκών.

Κανόνες που αφορούν ειδικά τον τόπο εγκατάστασης

Σε περίπτωση εφαρμογής κανόνων που αφορούν ειδικά τον τόπο εγκατάστασης, συμπεριλαμβανομένου του στόχου να διατηρηθεί η δυναμικότητα των αστικών κέντρων, οι δημόσιες αρχές, σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, πρέπει να αξιολογούν την αναλογικότητα των εν λόγω κανόνων, ιδίως για να εξακριβωθεί αν λιγότερο περιοριστικές ρυθμίσεις θα ήταν εξίσου αποτελεσματικές.

Παράδειγμα: Στη Γαλλία οι κανόνες σχετικά με την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης επιτρέπουν στους εμπόρους λιανικής να επιλέξουν τη βέλτιστη τοποθεσία για το κατάστημά τους, χωρίς να επιβάλλουν περιορισμούς ως προς τη μορφή του καταστήματος και την ποικιλία των προϊόντων.

Τοπικές χωροταξικές ζώνες

Κατά την κατάρτιση τοπικών χωροταξικών σχεδίων, οι δημόσιες αρχές ενθαρρύνονται να επιτρέπουν ευρύ φάσμα εμπορικών δραστηριοτήτων σε εμπορικές ζώνες. Επιπλέον, σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, οι δημόσιες αρχές, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει να αποφεύγουν υπερβολικά ρυθμιστικούς κανόνες.

Παράδειγμα: Οι ρουμανικές αρχές, καθορίζοντας ζώνες για ευρύ φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε τοπικά σχέδια («εμπορική χρήση»), επιτρέπουν ευελιξία στη χρήση του χώρου.

Ανώτατα όρια μεγέθους

Εάν καθορίζονται ανώτατα όρια για τη δημιουργία καταστημάτων λιανικής, βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες, οι δημόσιες αρχές, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, οφείλουν να αξιολογούν τη συνέπεια των εν λόγω ορίων με τους στόχους της δημόσιας πολιτικής που επιδιώκονται. Επιπλέον, οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να εξετάζουν τις επιπτώσεις τους στη διάρθρωση της αγοράς.

Παράδειγμα: Στη Λετονία δεν προβλέπεται ανώτατο όριο και, ανεξάρτητα από το μέγεθος του καταστήματος, εφαρμόζεται ενιαία διαδικασία εγκατάστασης για τα καταστήματα λιανικής, στον βαθμό που το έργο πρόκειται να αναπτυχθεί σε περιοχή που έχει χαρακτηριστεί για «εμπορική χρήση». Επίσης, στη Δανία και στη Φινλανδία, ως αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων στα ρυθμιστικά πλαίσια για τα καταστήματα λιανικής, έχουν καθοριστεί υψηλότερα ανώτατα όρια ως προς το μέγεθος των καταστημάτων και έχουν καταργηθεί

⁴⁵ Για παράδειγμα, στη Γαλλία για τα καταστήματα άνω των 1 000 m² χρειάζεται ειδική άδεια. Στη Γερμανία αυτό το όριο είναι στα 800 m², ενώ η Ουγγαρία καθορίζει το όριο στα 400 m².

⁴⁶ Βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση [SWD(2018) 236].

ορισμένα ανώτατα όρια ως προς την επιφάνεια. Οι μεταρρυθμίσεις συντελέστηκαν με σκοπό να βελτιωθεί η λειτουργία του τομέα, να αυξηθεί η παραγωγικότητα και να δοθεί στους καταναλωτές μεγαλύτερο εύρος επιλογών και χαμηλότερες τιμές.

Η διατήρηση της **ζωτικότητας των αστικών κέντρων** συνιστά θεμιτό στόχο πολιτικής για τις εθνικές, τις περιφερειακές ή τις τοπικές αρχές, αλλά ο αριθμός των κενών καταστημάτων αυξάνεται. Για να επιλυθεί αυτό το πρόβλημα, ορισμένες από τις εν λόγω αρχές εφαρμόζουν περιορισμούς στα καταστήματα λιανικής εκτός των αστικών κέντρων. Οι περιορισμοί αυτοί, αν εφαρμοστούν, πρέπει να είναι αιτιολογημένοι και αναλογικοί. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν μια πιο ολοκληρωμένη πολιτική που να υπερβαίνει τους κανόνες που αφορούν ειδικά το λιανικό εμπόριο. Θα πρέπει επίσης να λάβουν υπόψη τη διάσταση του ηλεκτρονικού εμπορίου και τις μεταβαλλόμενες αγοραστικές προτιμήσεις των καταναλωτών, στοιχεία τα οποία επηρεάζουν αμφότερα την παρουσία των εμπορών λιανικής στα αστικά κέντρα.

Νέες προσεγγίσεις για να προωθηθεί η ζωτικότητα των αστικών κέντρων

Για την προσέλκυση των καταναλωτών στα αστικά κέντρα, οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να εξετάσουν ένα ευρύ φάσμα δράσεων και μέτρων που να μη βασίζονται αποκλειστικά σε περιορισμούς όσον αφορά την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης.

Παράδειγμα: Σε τμήμα του Άμστερνταμ (Κάτω Χώρες), γνωστό ως «9 δρόμοι», οι έμποροι λιανικής πώλησης κατέβαλαν από κοινού προσπάθειες για να δημιουργήσουν μια ακμάζουσα κοινότητα, με βάση την ταυτότητα και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι έμποροι, με τη βοήθεια ενός διαχειριστή κοινότητας, παροτρύνονται να συντονίζουν κοινές δραστηριότητες εμπορίας και προώθησης, οι οποίες να συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά και να είναι ικανές να προσελκύουν τουρίστες ή άλλους καταναλωτές στην περιοχή. Οι δραστηριότητες αυτές θα προβάλλονται μέσω δικτυακού τόπου. Η πρωτοβουλία αυτή, σε συνδυασμό με άλλες πρωτοβουλίες που εισηγήθηκε η αρμόδια αρχή, όπως τη δημιουργία ζώνης χωρίς αυτοκίνητα, ενίσχυσαν το λιανικό εμπόριο και τόνωσαν τη ζήτηση για χώρους καταστημάτων λιανικής στους «9 δρόμους».

Παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή δημοσιεύει **οδηγό για την αναζωογόνηση και τον εκσυγχρονισμό του μικρού λιανικού εμπορίου**. Ο εν λόγω οδηγός προβάλλει επιτυχημένες περιπτώσεις πόλεων οι οποίες έχουν αποκαταστήσει τη ζωτικότητα του κέντρου τους και αναμένεται ότι θα βοηθήσει τις αρμόδιες αρχές να στηρίξουν τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα της ψηφιακής εποχής.

Διαδικασίες εγκατάστασης

Οι απλές, διαφανείς και αποτελεσματικές διαδικασίες εγκατάστασης («περιορισμός της γραφειοκρατίας») προσφέρουν ευκαιρίες στον τομέα του λιανικού εμπορίου να βελτιώσει την παραγωγικότητά του. Οι απαντήσαντες στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση τόνισαν την ανάγκη να απλουστευθεί η διαδικασία εγκατάστασης, να θεσπιστούν πιο διαφανείς διαδικασίες και να εξασφαλιστεί καλύτερη και συστηματικότερη χρήση των ηλεκτρονικών διαδικασιών. Για να διευκολυνθεί αυτή η πρόσβαση θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι ψηφιακές τεχνολογίες⁴⁷. Σκοπός του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την

⁴⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας για τις υπηρεσίες, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι όλες οι διαδικασίες και οι διατυπώσεις για την πρόσβαση σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών και για την άσκησή τους μπορούν να

ηλεκτρονική διακυβέρνηση⁴⁸ είναι να επιταχυνθεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός της διακυβέρνησης, ώστε οι συναλλαγές των επιχειρήσεων με τις δημόσιες διοικήσεις να γίνουν πιο αποτελεσματικές, διαφανείς, ταχύτερες και λιγότερο δαπανηρές.

Η εξεύρεση κατάλληλων και ακριβών πληροφοριών σχετικά με τις νομικές απαιτήσεις και τις διαδικασίες σε εύληπτη μορφή, καθώς και η δυνατότητα πρόσβασης και διεκπεραίωσης των διοικητικών διαδικασιών ηλεκτρονικά έχουν καθοριστική σημασία για όλους όσοι επιθυμούν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα της ενιαίας αγοράς, και ιδίως για τις ΜΜΕ. Η Επιτροπή, για να ανταποκριθεί καλύτερα σ' αυτές τις ανάγκες, υπέβαλε νομοθετική πρόταση για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πύλης⁴⁹.

Στην πράξη, οι συμβατικές (μη διαδικτυακές) επιχειρήσεις λιανικής πώλησης εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές **καθυστερήσεις** λόγω των πολλών διαδικαστικών εμποδίων⁵⁰. Οι καθυστερήσεις αυτές επηρεάζουν αρνητικά την έναρξη και τη βιωσιμότητα των έργων — τα οποία μπορεί να προορίζονται για συγκεκριμένη αγορά— και προκαλούν σημαντική οικονομική επιβάρυνση.

Η πλήρης εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες θα ήταν αρκετή ώστε να μπορέσει να υπάρξει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα **διοικητικής απλούστευσης και συνεργασίας**⁵¹. Με βάση την απόφαση *Visser*, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιολογήσουν κατά πόσον η διοικητική απλούστευση στον τομέα του λιανικού εμπορίου υπήρξε αρκετά φιλόδοξη ή αν απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες. Σύμφωνα με την οδηγία, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να δημιουργήσουν κέντρα ενιαίας εξυπηρέτησης, να προβλέψουν τη δυνατότητα διεκπεραίωσης των διαδικασιών εξ αποστάσεως και με ηλεκτρονικά μέσα και να καταστήσουν ευχερέστερη την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές απαιτήσεις και διαδικασίες. Οι αιτήσεις πρέπει να διεκπεραιώνονται όσο το δυνατόν ταχύτερα. Ο τομέας του λιανικού εμπορίου και οι δημόσιες αρχές θα επωφεληθούν από τις αποτελεσματικότερες, **διαφανέστερες και συντομότερες** διαδικασίες εγκατάστασης.

Απλουστευμένες διαδικασίες

Οι απλουστευμένες διαδικασίες είναι λιγότερο χρονοβόρες και απαιτούν λιγότερους πόρους. Σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, οι δημόσιες αρχές πρέπει να διευκολύνουν την πρόσβαση των συμβατικών (μη διαδικτυακών) επιχειρήσεων λιανικής πώλησης στην αγορά μέσω απλουστευμένων διαδικασιών εγκατάστασης που απαιτούν λιγότερες άδειες, οι αιτήσεις για τις οποίες μπορούν να υποβάλλονται μέσω ενιαίου ηλεκτρονικού σημείου επαφής.

Παράδειγμα: Στο Βέλγιο, προκειμένου να απλουστευθούν οι διοικητικές διαδικασίες, οι περιφερειακές αρχές θέσπισαν ενοποιημένες διαδικασίες και κέντρα ενιαίας εξυπηρέτησης για την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης. Οι αλλαγές αυτές δίνουν το δικαίωμα στους εμπόρους λιανικής να υποβάλλουν ενιαία αίτηση σε έναν τόπο.

Διαφάνεια

διεκπεραιώνονται εύκολα από απόσταση και με ηλεκτρονικά μέσα μέσω του οικείου ενιαίου κέντρου εξυπηρέτησης και στις αρμόδιες αρχές.

⁴⁸ Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020 [COM (2016) 179].

⁴⁹ Πρόταση κανονισμού για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πύλης με σκοπό την παροχή πληροφοριών, διαδικασιών και υπηρεσιών υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 [COM(2017) 256 final].

⁵⁰ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237].

⁵¹ Άρθρα 5 έως 8 της οδηγίας για τις υπηρεσίες που αφορούν την απλούστευση των διαδικασιών, τη δημιουργία των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης, το δικαίωμα ενημέρωσης και την ηλεκτρονική διεκπεραίωση διαδικασιών.

Η διαφάνεια σε όλα τα στάδια της διαδικασίας εγκατάστασης επιχείρησης λιανικού εμπορίου είναι επωφελής για τους εμπόρους λιανικής. Σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, οι δημόσιες αρχές πρέπει να εξασφαλίσουν ότι όλες οι αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες εγκατάστασης καταστημάτων λιανικής πώλησης είναι στη διάθεση των εμπόρων λιανικής εκ των προτέρων μέσω ειδικού δικτυακού τόπου. Παροτρύνονται επίσης να δημοσιοποιούν το σύνολο των αποφάσεων εγκατάστασης, ανεξάρτητα από το αν είναι θετικές ή αρνητικές.

Παράδειγμα: Στη Λιθουανία, τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές αποφάσεις εγκατάστασης δημοσιεύονται ηλεκτρονικά.

Διάρκεια των διαδικασιών

Η συντόμευση της διάρκειας των διαδικασιών εγκατάστασης συμβάλλει στην ταχύτερη έναρξη των έργων λιανικού εμπορίου. Με την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών εμπορικών συναλλαγών, είναι σημαντικό να συντομευθούν οι προθεσμίες των συμβατικών εμπορών λιανικής πώλησης που επιθυμούν να αποκτήσουν πρόσβαση στην αγορά. Αυτό αναμένεται ότι θα στηρίξει, επίσης, την ανάπτυξη πολλαπλών διαύλων. Σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, οι δημόσιες αρχές πρέπει να διεκπεραιώνουν τις αιτήσεις όσο το δυνατόν ταχύτερα⁵². Συνιστάται να εξετάζουν όλες τις επιλογές ώστε να μειώνεται ο χρόνος που απαιτείται για την έναρξη δραστηριότητας λιανικού εμπορίου, μεταξύ άλλων μέσω μέτρων για την αποφυγή καιροσκοπικών προσφυγών.

Παράδειγμα: Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στη Φινλανδία αποβλέπουν στην απλούστευση και, κατά συνέπεια, στη συντόμευση των διαδικασιών για την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης.

4. Μείωση των περιορισμών λειτουργίας

Οι έμποροι λιανικής, εκτός από τις κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής, υπόκεινται σε σειρά ρυθμίσεων που αφορούν την καθημερινή λειτουργία τους (π.χ. το ωράριο λειτουργίας, τις προσφορές, τους διαύλους διανομής και την προμήθεια προϊόντων).

Συχνά έχουν τεθεί σε εφαρμογή περιορισμοί λειτουργίας προκειμένου να επιτευχθούν στόχοι δημόσιας πολιτικής, όπως η προστασία των εργαζομένων, των καταναλωτών, του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Το ηλεκτρονικό εμπόριο αλλάζει τις αγοραστικές συνήθειες των καταναλωτών (οι οποίοι έχουν συνηθίσει να ψωνίζουν οποιαδήποτε στιγμή και από οποιοδήποτε μέρος, ακόμα και διασυννοριακά)⁵³. Αυτό καθιστά σκόπιμο τα κράτη μέλη να αξιολογούν και να εκσυγχρονίζουν, στον βαθμό που είναι αναγκαίο, τα ρυθμιστικά τους πλαίσια, με βάση, κατά περίπτωση, άρτια λειτουργικές και λιγότερο αποσταθεροποιητικές λύσεις που έχουν αναπτυχθεί σε άλλα κράτη μέλη.

Συνήθως, οι περιορισμοί λειτουργίας επηρεάζουν, κυρίως, τους συμβατικούς εμπόρους λιανικής⁵⁴. Για παράδειγμα, λόγω της φύσης τους, οι περιορισμοί ως προς το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων ή οι ειδικοί επί του λιανικού εμπορίου φόροι με βάση το μέγεθος του χώρου πώλησης δεν εφαρμόζονται στους διαδικτυακούς πωλητές. Οι δημόσιες

⁵² Άρθρο 13 παράγραφος 3 της οδηγίας για τις υπηρεσίες.

⁵³ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237].

⁵⁴ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237].

αρχές θα πρέπει να αξιολογούν την αναλογικότητα και την αποτελεσματικότητα των περιορισμών λειτουργίας που επηρεάζουν το συμβατικό/παραδοσιακό λιανικό εμπόριο, ώστε να διασφαλίζονται ισότιμοι όροι ανταγωνισμού με το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Οι περιορισμοί λειτουργίας μπορεί να αποτελέσουν σημαντική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, αφού επηρεάζουν την παραγωγικότητά τους και, εξ αιτίας αυτού, έχουν επισημανθεί επανειλημμένα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου⁵⁵.

Εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στον τομέα του λιανικού εμπορίου

Οι συμβατικοί έμποροι λιανικής πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις νέες καταναλωτικές συνήθειες και να προσαρμόζουν ανάλογα την εμπορική στρατηγική τους⁵⁶. Οι **μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης** ενδέχεται να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν στην ψηφιακή εξέλιξη της αγοράς. Δεν υιοθετούν πάντα εύκολα την τεχνολογία και, κατά κανόνα, έχουν λιγότερους πόρους, λιγότερες γνώσεις και λιγότερες ικανότητες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των διαρθρωτικών αλλαγών.

Διευκόλυνση της μετάβασης των μικρών επιχειρήσεων λιανικής στη νέα εποχή

Οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να διευκολύνουν την υιοθέτηση των ψηφιακών τεχνολογιών από τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης.

Παράδειγμα: Στο Βέλγιο, για να βελτιωθούν οι γνώσεις των μικρών εμπόρων λιανικής όσον αφορά τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, η εταιρεία Walloon Digital Agency ανέπτυξε ένα εργαλείο αυτοδιάγνωσης που βοηθά τις εν λόγω επιχειρήσεις να κρίνουν ποια ψηφιακή τεχνολογία ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες και την πείρα τους και να αξιολογούν το είδος των λύσεων που χρειάζονται βραχυπρόθεσμα, ώστε να υιοθετήσουν ευκολότερα τις ψηφιακές τεχνολογίες.

Ο οδηγός για την αναζωογόνηση και τον εκσυγχρονισμό του μικρού λιανικού εμπορίου αναμένεται ότι θα βοηθήσει τις αρμόδιες αρχές να στηρίζουν τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης για να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα της ψηφιακής εποχής.

Στα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει κανόνες για τις προσφορές και τις εκπτώσεις, οι καταναλωτές μπορούν συνήθως να επωφελούνται από **προσφορές και εκπτώσεις** που παρέχονται από ηλεκτρονικά καταστήματα τα οποία βρίσκονται σε κράτη μέλη με πιο ευέλικτους κανόνες (π.χ. στα κράτη μέλη που δεν επιβάλλουν αυστηρές περιόδους εποχιακών εκπτώσεων ή επιτρέπουν την πώληση κάτω του κόστους)⁵⁷.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο δίνει τη δυνατότητα στους καταναλωτές να αγοράζουν προϊόντα μέσω διαδικτύου για τα οποία, όταν πωλούνται εκτός διαδικτύου, ορισμένα κράτη μέλη επιβάλλουν **ειδικούς διαύλους διανομής**⁵⁸. Αυτό μπορεί να διαμορφώσει διαφορετικούς όρους για το λιανικό εμπόριο που πραγματοποιείται εντός και εκτός διαδικτύου.

⁵⁵ Οι περιοριστικοί κανόνες όσον αφορά τη λειτουργία καταστημάτων λιανικής έχουν επισημανθεί στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Φινλανδία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, την Πορτογαλία και την Ισπανία.

⁵⁶ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237].

⁵⁷ Το άρθρο 20 της οδηγίας για τις υπηρεσίες απαγορεύει οι αποδέκτες των υπηρεσιών να υφίστανται διακρίσεις λόγω της ιθαγένειάς τους ή του τόπου κατοικίας τους. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/302, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για τον γεωγραφικό αποκλεισμό απαγορεύει τις διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε τιμές, όρους πώλησης ή πληρωμής κατά την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών από δικτυακό τόπο που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος.

⁵⁸ Για παράδειγμα, σε ορισμένα κράτη μέλη η πώληση των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων γίνεται αποκλειστικά από τα φαρμακεία. Τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν θεσπίσει νομικές διατάξεις για τη λιανική πώληση μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων εντός και εκτός διαδικτύου ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στο έδαφός

Οι κανονισμοί που έχουν καταρτιστεί κατά κύριο λόγο για το λιανικό εμπόριο εκτός διαδικτύου περιορίζουν τις ικανότητες προσαρμογής και αντίδρασης των εμπόρων λιανικής στις αλλαγές που επιφέρει το ηλεκτρονικό εμπόριο. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, στην περίπτωση των περιορισμών σχετικά με το **ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων**. Οι περιορισμοί αυτοί εφαρμόστηκαν συχνά προκειμένου να προστατευθούν οι εργαζόμενοι καθώς και οι ΜΜΕ, οι οποίες δεν μπορούν να εξασφαλίσουν πάντα επαρκές προσωπικό για την κάλυψη εκτεταμένου ωραρίου λειτουργίας. Οι προβληματισμοί αυτοί θα πρέπει να εξεταστούν και, παράλληλα, να στηριχθούν οι έμποροι λιανικής εκτός διαδικτύου για να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες των καταναλωτών.

Οι υφιστάμενοι **ειδικοί επί του λιανικού εμπορίου φόροι** και τέλη με βάση το μέγεθος του χώρου πώλησης εφαρμόζονται μόνο για τα συμβατικά καταστήματα, γεγονός το οποίο μπορεί να τα φέρει σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με τα διαδικτυακά καταστήματα και άλλες επιχειρήσεις.

Προσφορές και εκπτώσεις

Οι προσφορές και οι εκπτώσεις μπορούν να αποτελούν μέρος της στρατηγικής του εμπόρου λιανικής σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων ή για την είσοδό του σε μια νέα αγορά. Κατά τον καθορισμό των κανόνων για τις προσφορές και τις εκπτώσεις, οι δημόσιες αρχές πρέπει να συμμορφώνονται, μεταξύ άλλων, με την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, την αιτιολόγηση και την αναλογικότητα· αυτό θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού με το ηλεκτρονικό εμπόριο.

***Παράδειγμα:** Μια πρόσφατη μεταρρύθμιση στο Λουξεμβούργο αποσκοπούσε να διευκολύνει τις εκπτώσεις κατά τη λήξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και να επιτρέψει την πώληση κάτω του κόστους. Το 2014 η Ελλάδα επέκτεινε τις περιόδους εποχικών εκπτώσεων.*

Συγκεκριμένοι διάυλοι διανομής

Οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να θεσπίσουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού με το ηλεκτρονικό εμπόριο.

***Παράδειγμα:** Στην Πορτογαλία, την Ιταλία, τη Σουηδία και τη Δανία πραγματοποιήθηκαν μεταρρυθμίσεις προκειμένου να καταστεί δυνατή η πώληση ορισμένων μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων από άλλους τόπους εκτός από τα φαρμακεία.*

Ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων

Το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων είναι σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την προσβασιμότητα των καταναλωτών σε ένα κατάστημα λιανικής. Το ηλεκτρονικό εμπόριο μεταβάλλει σημαντικά τις αγοραστικές συνήθειες των καταναλωτών και οι συμβατικοί έμποροι λιανικής ενδέχεται να δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στον ανταγωνισμό που δημιουργούν οι διαδικτυακοί έμποροι λιανικής. Οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να προβλέπουν ευελιξία, ώστε να καθίσταται εφικτή η προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες προτιμήσεις των καταναλωτών και να επιβάλλονται ισότιμοι όροι ανταγωνισμού με το ηλεκτρονικό εμπόριο.

***Παράδειγμα:** Πρόσφατα στη Φινλανδία το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων απελευθερώθηκε πλήρως, γεγονός που είχε σημαντικό θετικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό και την απασχόληση.*

τους (π.χ. τον ρόλο του φαρμακοποιού στην παροχή συμβουλών προς τους ασθενείς, τον έλεγχο της κατανάλωσης, τα ψευδεπίγραφα φάρμακα).

Ειδικοί επί του λιανικού εμπορίου φόροι

Οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να εξασφαλίσουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού με το ηλεκτρονικό εμπόριο καθώς και με όλους τους επιχειρηματικούς τομείς, μεριμνώντας ώστε κάθε ειδικός φόρος να είναι δικαιολογημένος και να μη θέτει αναίτια σε μειονεκτική θέση τους συμβατικούς εμπόρους λιανικής.

Παράδειγμα: Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι φόροι δεν αφορούν ειδικά τον τομέα του λιανικού εμπορίου και, ως εκ τούτου, δεν επιβάλλουν δυσμενείς διακρίσεις στον συγκεκριμένο τομέα έναντι των άλλων.

Στην Ουγγαρία, ένας ειδικός επί του λιανεμπορίου φόρος που καθιερώθηκε το 2010 αποσύρθηκε το 2014, κάτι το οποίο βελτίωσε την ισορροπία όχι μόνο μεταξύ διαφορετικών κλάδων, αλλά και μεταξύ εγχώριων και ξένων επιχειρήσεων.

Εξασφάλιση δίκαιων και αποτελεσματικών αλυσίδων εφοδιασμού

Το λιανικό εμπόριο φέρνει την ενιαία αγορά κοντά στους καταναλωτές. Η ενιαία αγορά της ΕΕ δίνει τη δυνατότητα στους εμπόρους λιανικής να αγοράζουν προϊόντα από οπουδήποτε στην ΕΕ. Αυτό αυξάνει την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητα του λιανικού εμπορίου και μειώνει το κόστος προς όφελος, τελικά, των καταναλωτών. Η ενιαία αγορά είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί το εύρος των προσφερόμενων προϊόντων. Τα ρυθμιστικά εμπόδια που περιορίζουν τη δυνατότητα **προμήθειας προϊόντων σε διασυνοριακό επίπεδο** ενέχουν τον κίνδυνο κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς και αντιβαίνουν στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων που θεμελιώνεται στη Συνθήκη.

Καταβάλλονται επίσης προσπάθειες σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο για την προώθηση ισορροπημένων αλυσίδων εφοδιασμού, ώστε να μειωθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις και να τονωθεί η βιώσιμη κατανάλωση. Η ΕΕ έχει ήδη λάβει μέτρα για την επίλυση του προβλήματος που δημιουργούν τα πλαστικά απόβλητα⁵⁹. Η Επιτροπή, στη στρατηγική της που παρουσίασε τον Ιανουάριο του 2018 σχετικά με τις πλαστικές ύλες στην κυκλική οικονομία, προβλέπει περαιτέρω μέτρα για το συγκεκριμένο πρόβλημα⁶⁰. Η Επιτροπή προτείνει επίσης μέτρα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων⁶¹. Πολλά κράτη μέλη έχουν επίσης θεσπίσει ρυθμίσεις οι οποίες έχουν στόχο να προαγάγουν **θεμιτές εμπορικές πρακτικές**, ιδίως στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Η Επιτροπή υποστηρίζει αυτές τις προσπάθειες, μεταξύ άλλων, με την πρόταση οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων⁶². Ωστόσο, είναι σημαντικό να μην εμποδίζονται οι προμηθευτές και οι έμποροι λιανικής πώλησης από την αμοιβαία επωφελή συνεργασία τους.

Η Επιτροπή γνωρίζει επίσης ότι ιδιωτικοί φορείς έχουν επιβάλει **εδαφικούς περιορισμούς στον εφοδιασμό**, οι οποίοι ενδεχομένως περιορίζουν τις δυνατότητες των εμπόρων λιανικής να αγοράζουν προϊόντα από οποιονδήποτε και οπουδήποτε επιθυμούν, κάτι που έχει επιζήμιες συνέπειες για την ενιαία αγορά⁶³. Φαίνεται ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι

⁵⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2015/720 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 94/62/ΕΚ με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς.

⁶⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία» [COM(2018) 28 final].

⁶¹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα [COM(2015) 595 final].

⁶² COM(2018) 173.

⁶³ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις ρυθμίσεις της λιανικής αγοράς σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων πώλησης — Συνοπτική έκθεση [SWD(2018) 237]. Αυτοί οι περιορισμοί θα

έμποροι λιανικής που είναι εγκατεστημένοι σε ένα κράτος μέλος και έχουν πολυεθνικούς προμηθευτές δεν έχουν τη δυνατότητα να αποφασίσουν την εθνική οντότητα του προμηθευτή από τον οποίο θα πρέπει, κατά προτίμηση, να προμηθευτούν τα εμπορεύματα και, αντιθέτως, παραπέμπονται σε συγκεκριμένη εθνική θυγατρική. Οι έμποροι λιανικής αντιμετωπίζουν το ίδιο εμπόδιο, αν ο προμηθευτής απαγορεύει στο δίκτυό του ανεξάρτητων εμπόρων χονδρικής να παραδίδουν τα προϊόντα του διασυνοριακά, με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από την αγορά ή τον κατακερματισμό της αγοράς με βάση τα εθνικά σύνορα. Εάν ο προμηθευτής που επιβάλλει εδαφικούς περιορισμούς στον εφοδιασμό έχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά ή αν οι περιορισμοί αυτοί εφαρμόζονται στο πλαίσιο συμφωνίας μεταξύ του προμηθευτή και του ανεξάρτητου εμπόρου χονδρικής, το δίκαιο του ανταγωνισμού μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να χρησιμοποιηθεί για την επιβολή κυρώσεων λόγω αυτών των περιορισμών που συνιστούν αντίθεση προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει σε περιπτώσεις όπου οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές δίνονται από καθετοποιημένους προμηθευτές στις εθνικές θυγατρικές τους. Επί του παρόντος, ορισμένοι προμηθευτές εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι οι κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζονται σ' αυτές τις περιπτώσεις⁶⁴.

Οι εδαφικοί περιορισμοί στον εφοδιασμό ευθύνονται για τον κατακερματισμό της αγοράς, αφού περιορίζουν τον ανταγωνισμό και δημιουργούν πιθανώς σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των τιμών χονδρικής και των τιμών καταναλωτή ή ως προς το εύρος των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές σε ολόκληρη την ΕΕ⁶⁵.

Αυτές οι πρακτικές θα πρέπει να αποτρέπονται, ώστε οι παράλληλες εισαγωγές από τους εμπόρους λιανικής να είναι εφικτές για όλα τα προϊόντα, κάτι που θα τους δώσει τη δυνατότητα να φέρουν την ενιαία αγορά ακόμη πιο κοντά στους Ευρωπαίους καταναλωτές. Η Επιτροπή θα αναλάβει να τεκμηριώσει περαιτέρω τις επιπτώσεις αυτών των πρακτικών στην ενιαία αγορά. Μπορεί να απαιτηθούν περαιτέρω μέτρα, αν η κατάσταση δεν μεταβληθεί ως αποτέλεσμα της εκούσιας αλλαγής προσέγγισης εκ μέρους των προμηθευτών.

Ρυθμιστικοί περιορισμοί στον εφοδιασμό

Σύμφωνα με την ενιαία αγορά αγαθών, οι έμποροι λιανικής πώλησης πρέπει να έχουν την ελευθερία να δημιουργούν τις αλυσίδες εφοδιασμού τους —και σε διασυνοριακό επίπεδο—, ώστε να βελτιώνεται η πρόσβαση των καταναλωτών σε μεγάλη ποικιλία προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές.

***Παράδειγμα:** Η Τσεχική Δημοκρατία και η Σλοβακία κατάργησαν τις ρυθμιστικές απαιτήσεις για ορισμένους εμπόρους λιανικής να υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με την*

μπορούσαν επίσης να χαρακτηριστούν ως αντίθετοι προς την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που αναφέρεται στο άρθρο 20 της οδηγίας για τις υπηρεσίες, αφού κατακερματίζουν την αγορά με βάση την εθνικότητα ή τον τόπο κατοικίας.

⁶⁴ Στις 31 Μαΐου 2022 λήγει η περίοδος ισχύος του κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με τις απαλλαγές για ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (κανονισμός αριθ. 330/2010 του Συμβουλίου, της 20ής Απριλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ). Θα πρέπει να επανεξεταστεί πριν από την ανανέωσή του. Τότε θα πρέπει επίσης να επανεξεταστούν οι συνοδευτικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τους κάθετους περιορισμούς. Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό παρέχει στους πελάτες τη δυνατότητα να επωφελούνται από τους ίδιους όρους με τους πελάτες που βρίσκονται στον τόπο της παροχής, για παράδειγμα, αν έχουν προβλέψει οι ίδιοι την παραλαβή της παράδοσης. Ωστόσο, εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του τις αγορές προς μεταπώληση και δεν ισχύει αν η σύμβαση προμήθειας είναι αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.

⁶⁵ Το σχέδιο εγγράφου για την κατάρτιση κώδικα ορθής πρακτικής του φόρουμ υψηλού επιπέδου σχετικά με τα «τρόφιμα δύο ποιοτήτων», στο οποίο αποτυπώνονται τα συμπεράσματα της συνεδρίασης αναζήτησης ιδεών που πραγματοποιήσε, τον Δεκέμβριο του 2017, η υποομάδα του φόρουμ υψηλού επιπέδου για την εσωτερική αγορά με στόχο την καλύτερη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, περιλαμβάνει έκκληση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των λεγόμενων «εδαφικών περιορισμών εφοδιασμού» στις επιλογές των καταναλωτών σε διάφορα κράτη μέλη. Το τελικό κείμενο θα πρέπει να εγκριθεί τον Δεκέμβριο του 2018.

αναλογία ή το ποσοστό του κύκλου εργασιών από την πώληση τροφίμων εγχώριας προέλευσης ή παραγωγής.

Συμβατικές πρακτικές του σύγχρονου λιανικού εμπορίου

Εάν οι δημόσιες αρχές ρυθμίζουν τις πρακτικές με στόχο την προστασία των ευάλωτων επιχειρήσεων, σύμφωνα με την ελευθερία εγκατάστασης, δεν θα πρέπει να απαγορεύουν τις συμβατικές πρακτικές μεταξύ των εμπόρων λιανικής και των προμηθευτών που είναι αμοιβαία επωφελείς.

***Παράδειγμα:** Στην Ιρλανδία, εάν ο πάροχος συμφωνήσει ρητώς σε σύμβαση να συνεισφέρει στο κόστος εμπορίας, αυτό δεν απαγορεύεται, με την επιφύλαξη διασφαλίσεων όπως της απαίτησης να υπάρξει αντικειμενική και εύλογη εκτίμηση αυτής της συνεισφοράς.*

Εδαφικοί περιορισμοί εφοδιασμού

Οι ιδιωτικοί φορείς δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τους εμπόρους λιανικής να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες της ενιαίας αγοράς για διασυννοριακή προμήθεια προϊόντων. Οι έμποροι λιανικής πώλησης θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν στους καταναλωτές πρόσβαση σε ευρύ φάσμα προϊόντων, καθώς και σε διάφορες παραλλαγές του ίδιου προϊόντος, σε δυννητικά χαμηλότερες τιμές.

***Παράδειγμα:** Οι έμποροι λιανικής πώλησης θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν την εθνική οντότητα του προμηθευτή από τον οποίο θα πρέπει, κατά προτίμηση, να προμηθευτούν τα εμπορεύματα.*

5. Μείωση του κόστους συμμόρφωσης

Η συμμόρφωση με τις κανονιστικές ρυθμίσεις συνεπάγεται κόστος —**το κόστος συμμόρφωσης**— που μπορεί να ανέλθει σε 0,4 % έως 6 % του ετήσιου κύκλου εργασιών των εμπόρων λιανικής πώλησης⁶⁶. Για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις το κόστος αυτό είναι υπέρογκο⁶⁷.

Οι απαντήσαντες στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση ανέφεραν τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να γίνουν βελτιώσεις: υποβολή στοιχείων σχετικά με την επιχείρηση, κοινοποίηση αλλαγών, επιθεωρήσεις⁶⁸, αναλογικότερα πρόστιμα και κυρώσεις.

Τα τελευταία έτη η Επιτροπή τάχθηκε αναφανδόν υπέρ της προώθησης **καλύτερων ρυθμιστικών αρχών**, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών⁶⁹. Είναι επίσης αναγκαίο τα κράτη μέλη να ελέγχουν αν οι εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις έχουν κατάλληλη στόχευση και είναι τεκμηριωμένες και διατυπωμένες με σαφήνεια. Οι λιγότερο περίπλοκες κανονιστικές ρυθμίσεις, η καλύτερη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του τομέα και η στήριξη

⁶⁶ Cross-country differences, LE Europe, Spark Legal Network and Consultancy, VVA Consulting (2018) *Operational restrictions in the retail sector*, μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

⁶⁷ Κατά μέσον όρο, στην ΕΕ οι πολύ μικρές επιχειρήσεις λιανικής δαπανούν ποσό ισοδύναμο του 3,3 % του κύκλου εργασιών τους σε διοικητικά καθήκοντα και εξοπλισμό για τη συμμόρφωσή τους με τις κανονιστικές ρυθμίσεις, ενώ για τις μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 0,4 % του κύκλου εργασιών τους.

⁶⁸ Οι ορθές πρακτικές επιθεώρησης μπορούν να συμβάλουν στην άνθηση και την ανάπτυξη της οικονομίας, ενώ οι πλημμελείς έλεγχοι συνεπάγονται σημαντική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, αφού περιορίζουν την οικονομική ανάπτυξη, όπως υποστηρίζει η Julie Monk στο *Reform of regulatory enforcement and inspections in OECD countries*.

⁶⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Βελτίωση της νομοθεσίας για καλύτερα αποτελέσματα — Ένα θεματολόγιο της ΕΕ» [COM(2015) 215 final]. Στην περίπτωση του λιανικού εμπορίου, η χρήση του τεστ των MME στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτίμησης επιπτώσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική.

πολιτικής αναμένεται ότι θα βοηθήσουν τον τομέα του λιανικού εμπορίου να είναι ευέλικτος και καινοτόμος⁷⁰.

Για να τονωθεί η ανάπτυξη του λιανικού εμπορίου προς όφελος, τελικά, των καταναλωτών απαιτείται διευρυμένη προσέγγιση: να απλουστευθούν τα ρυθμιστικά πλαίσια, να εξασφαλιστεί ότι αρμόζουν σε ένα περιβάλλον πολλαπλών διαύλων, καθώς και να **μειωθούν τα υπερβολικά επαχθή και δαπανηρά μέτρα** και διαδικασίες που επιβάλλονται στους εμπόρους λιανικής προκειμένου να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους εν λόγω κανόνες.

Διοικητική επιβάρυνση και κυρώσεις

Κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή κανονιστικών ρυθμίσεων, ιδίως εκείνων που διέπουν την καθημερινή λειτουργία των καταστημάτων, οι δημόσιες αρχές παροτρύνονται να λαμβάνουν υπόψη το συνεπαγόμενο κόστος των διοικητικών καθηκόντων και του απαραίτητου εξοπλισμού. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις ΜΜΕ, καθώς και για τις δημόσιες αρχές.

***Παράδειγμα:** Η διευκόλυνση της υποβολής αιτήσεων ή εκθέσεων μέσω διαδικτυακών εργαλείων, καθώς και οι απλουστευμένες διοικητικές διαδικασίες και οι εξορθολογισμένοι έλεγχοι έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική εξοικονόμηση πόρων και καθιστούν εφικτή, ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης, τη μετατόπιση πόρων από διοικητικά καθήκοντα στη βασική επιχειρηματική τους δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας.*

6. Συμπεράσματα

Η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και το εκσυγχρονισμένο ρυθμιστικό περιβάλλον είναι απαραίτητα στοιχεία προκειμένου ο τομέας του λιανικού εμπορίου στην ΕΕ να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21ου αιώνα. Η νομική καθοδήγηση και οι βέλτιστες πρακτικές που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση αναμένεται ότι θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη στις μεταρρυθμίσεις τους με στόχο μια πιο ανοικτή, πιο ολοκληρωμένη και πιο ανταγωνιστική αγορά λιανικής, χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής.

Η μείωση των περιορισμών στον τομέα του λιανικού εμπορίου αναμένεται ότι θα έχει επίσης θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλους τομείς της οικονομίας, και ιδίως στα αρχικά στάδια του τομέα της μεταποίησης. Ο αποδοτικότερος τομέας του λιανικού εμπορίου και οι χαμηλότερες τιμές καταναλωτή δημιουργούν μεγαλύτερη ζήτηση και οδηγούν τους παραγωγούς των αρχικών σταδίων προς πιο καινοτόμα προϊόντα.

Παρά το γεγονός ότι η άνοδος του ηλεκτρονικού εμπορίου προσφέρει πρωτοφανείς ευκαιρίες στον κλάδο της λιανικής πώλησης, καθώς και στους καταναλωτές, οι περιορισμοί που πλήττουν τους συμβατικούς εμπόρους λιανικής δεν τους δίνουν τη δυνατότητα να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνήθειες των καταναλωτών. Οι καταναλωτές που αγοράζουν διαδικτυακά συνηθίζουν να πραγματοποιούν τις αγορές τους οποτεδήποτε και οπουδήποτε. Συνεπώς, έχει καίρια σημασία, κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή σχετικών κανονιστικών ρυθμίσεων, οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές να

⁷⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ομάδα υψηλού επιπέδου για την ανταγωνιστικότητα στο λιανικό εμπόριο (2015), Έκθεση της προπαρασκευαστικής ομάδας εργασίας σχετικά με την καινοτομία — https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/retail_en.

λαμβάνουν υπόψη ότι η λιανική πώληση μέσω πολλαπλών διαύλων θα παραμείνει η κυρίαρχη τάση για τα επόμενα χρόνια.

Η νομική καθοδήγηση και οι βέλτιστες πρακτικές που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση αναμένεται ότι θα βοηθήσουν τις δημόσιες αρχές να αξιολογήσουν τα ρυθμιστικά τους πλαίσια και να εντοπίσουν λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Τα κράτη μέλη πρέπει να εξακολουθήσουν να αξιολογούν τα ισχύοντα και τα προτεινόμενα μέτρα για τον τομέα του λιανικού εμπορίου, ώστε να εξασφαλίζουν ότι τα μέτρα αυτά δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι δεόντως αιτιολογημένα και αναλογικά. Επίσης, ενθαρρύνονται να εξασφαλίζουν ότι τα μέτρα αυτά είναι αποτελεσματικά για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων δημόσιας πολιτικής, απαντούν με αναλογικό τρόπο στους προβληματισμούς σχετικά με την αστική ανάπτυξη και είναι κατάλληλα για το ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον του λιανικού εμπορίου. **Οι αρμόδιες για τον ανταγωνισμό εθνικές αρχές θα πρέπει να συμβάλλουν ενεργά στην εν λόγω αξιολόγηση.**

Ο δείκτης περιορισμού του λιανικού εμπορίου θα χρησιμοποιηθεί ως δυναμικό μέσο παρακολούθησης για να εκτιμηθούν οι προσπάθειες των κρατών μελών να μειωθούν οι περιορισμοί στο λιανικό εμπόριο και, παράλληλα, θα λαμβάνει υπόψη δικαιολογημένους στόχους δημόσιας πολιτικής, όπως είναι η δημόσια υγεία, καθώς και τον αντίκτυπο αυτών των μεταρρυθμίσεων στις επιδόσεις της αγοράς, όπως στην παραγωγικότητα, τις τιμές, την καινοτομία, καθώς και τις δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλους τομείς.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την πορεία των σχετικών ρυθμιστικών πλαισίων και τις τάσεις στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Η παρακολούθηση αυτή θα τροφοδοτεί την οικονομική ανάλυση της Επιτροπής στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου**. Επιπλέον, θα παρέχει τη βάση για τον καθορισμό προτεραιοτήτων στο πλαίσιο της πολιτικής της Επιτροπής για την επιβολή της νομοθεσίας στον τομέα του λιανικού εμπορίου.

Η αποτελεσματική σύμπραξη των σχετικών φορέων της ΕΕ και των κρατών μελών σε όλα τα επίπεδα είναι απαραίτητη ώστε να βελτιωθεί το συνολικό πλαίσιο πολιτικής για τον τομέα του λιανικού εμπορίου. Η Επιτροπή θα συνεχίσει τον διάλογο μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και των εκπροσώπων του τομέα λιανικού εμπορίου σχετικά με το μέλλον του συγκεκριμένου τομέα.